

A rövid ellátási láncok jelene és jövője, az önkormányzatok lehetőségei

A Budapesti Francia Intézet által évek óta megrendezett Környezetvédelmi Hónap keretében 2014. november 13-án került sor az idei nemzetközi konferenciára, amelynek egyik legfőbb üzenete, hogy a rövid ellátási láncok (REL) körébe gyakorlatilag mindenkit be lehet vonni, mert véget ért az elkülönülés kora: most már a nagy áruházláncok is érdeklődnek a REL iránt.

Hervé Ferrage, a Budapesti Francia Intézet igazgatója köszönetet mondott a Földművelésügyi Minisztériumnak az együttműködésért, és hangsúlyozta: az éghajlatváltozás miatt rendkívül sürgetővé vált a cselekvés, ugyanis a Föld és az egész emberiség túlélésének biztosítása a tét. Az EU Közös Agrárpolitikával összhangban levő REL is része a megoldási rendszernek, hiszen a helyi élelmiszerek fogyasztása és a családi gazdálkodás fejlesztése többek között csökkenti a szállítási igényeket.

Dr. Feldman Zsolt agrárigazgatásért felelős helyettes államtitkár (FM) felsorolt néhány alapvető tételt, amelyekre a kistermelőknek feltétlenül szükségük van tevékenységük folytatásához: termőföld, piacra jutás, víz és megfelelő finanszírozás. A magyar agrárpolitika messzemenően figyelembe veszi ezeket az alapvető szükségleteket; ez is hozzájárult ahhoz, hogy 2010-hez viszonyítva 49%-al nőtt azon egyéni gazdálkodók száma, akik a piacon értékesítik a termékeiket. Az egymást erősítő magyar és francia kezdeményezések elősegítik a sikeres, a saját megélhetésüket biztosítani képes egyéni gazdálkodók számának növekedését, ezzel együtt a fenntartható jövőbeli gazdálkodást.

Dr. Mezei Dávid, a Miniszterelnökség agrár-vidékfejlesztési stratégiai ügyekért felelős helyettes államtitkára arra hívta fel a figyelmet, hogy a nagy élelmiszerláncok alkupozíciójának árcsökkenő hatása miatt nem a termelőnél csapódik le a termelésben és a kereskedelemben keletkező haszon. Sok egyéb tényező (CO₂ kibocsátás csökkentése, munkalehetőség biztosítása, kevesebb csomagolóanyag stb.) mellett ez is szükségessé teszi, hogy a termelők és az értékesítési pontok közelítsenek egymáshoz. A Vidékfejlesztési Program 26 milliárd forintot nyújt a REL és a helyi termelői piacok tematikus alapon történő fejlesztésére, amelynek legnagyobb részét beruházási támogatásként fogják folyósítani.

Papp Gergely szakmai főigazgató-helyettes (Nemzeti Agrárgazdasági Kamara) arra a klasszikus hibára igyekezett felhívni a figyelmet, miszerint az infrastruktúrát gyakran összekeverik a működéssel. Igaz, hogy nyugaton jobb utak vannak, de ne csak az infrastruktúrát hozzuk be, mert ez önmagában még kevés; a marketing és az élelmiszerbiztonság mellett létesítsünk például vágóhidakat! Fontos a termelői boltok jogszabályi háttérének kimunkálása is.

A felszólalók emlékeztettek arra, hogy – a 360 civil szervezet és termelői egyesülés támogatását élvező Nemzetközi Vidék Fórum kezdeményezésére – az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2014-et a Családi Gazdaságok Nemzetközi Évének nyilvánította. A cél a fenntartható családi gazdaságokra, társadalmi szövetségekre, bennszülött csoportokra, szövetkezetekre és halászcsoportokra épülő mezőgazdaság politikai támogatásának ösztönzése. Ez a

kezdeményezés harcot hirdet a szegénység, az éhezés ellen, valamint támogatja a környezetvédelemre és a biológiai sokféleségre épülő vidékfejlesztést.

Pascal Chevalier, a Montpellier-i Egyetem tanárának véleménye szerint a rövid ellátási láncok körébe gyakorlatilag mindenkit be lehet vonni, mert véget ért az elkülönülés kora: most már a nagy áruházláncok is érdeklődnek a REL iránt. Az extenzív REL egyre inkább az intenzív nagyüzemi modellek alternatívájaként lép fel. Miközben kiutat és új lehetőséget biztosít az ún. „vasárnapi termelő”, vagyis az önálló kisgazdaságok számára, az intenzív nagyüzemi szektor is felhasználhatja azt, elsősorban az élelmiszeripari igényes területeken.

Prof. Fehér István, a Szent István Egyetem tanára azt emelte ki, hogy az urbanizáció következtében 25 éven belül a világ lakosságának 85%-a a városokban fog élni, és el kell látni őket élelmiszerekkel. Franciaországban már 1980 óta elkezdtek támogatni a helyi termékek termelését és a térségek identitását, majd pár évvel később az eredetvédelem, a sokoldalúság és a mezőgazdasági turizmus következett; Magyarországon viszont a rendszerváltás idején mély válságot élt át az ágazat. 2010-re azonban nálunk is kialakultak az ún. „duális mezőgazdaság” kezdeményei, ami azt jelenti, hogy egymás mellett létezik a tőkés, modern, világgiacon termelő szektor, illetve a tradicionális, hagyományos, öfenntartást szolgáló termelés. A magyar mezőgazdaságot a változás és az ahhoz való alkalmazkodás jellemzi ma, amiben a Budapesti Francia Intézet a katalizátor szerepét töltheti be. Megkezdődött a közös Francia-Magyar Agrárakadémia működése, most pedig egy közös Európai Vidékfejlesztési Projekt kialakításán dolgozunk. Véleményünk szerint a civil társadalom által felkarolt kezdeményezések nagyban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a kistermelők a hiper- és szupermarketekben is versenyképesé váljanak a tömegtermékek előállításával.

A konferencia díszvendége, a kerekasztal elnöke *Pierre Rabhi* algériai származású, Franciaországban élő mezőgazdász, filozófus és író volt. Sajátos módszereinek sikere arra indította, hogy különböző afrikai országokban terjessze a mezőgazdasági ökológia területén szerzett felismeréseit és a föld szeretetét. Több mint harminc éve annak szenteli életét, hogy visszaadja a legszegényebbek önellátó-képességét, előmozdítja az ember és a természet kapcsolatának harmonikus átalakulását, valamint elterjeszsen egy új életszemléletet, amelynek tömören a „józan mértékletesség” nevet adta. *Yehudi Menuhin* „A föld szava” című könyv 1996-os kiadásának előszavában így ír róla: „Ez az egyszerű életszentségű, tisztán és világosan gondolkodó ember, akinek költői szépségű nyelvezete izzó szenvedélyről tanúskodik, saját veritékével termékenyítette meg a meddő földeket.”

A 2007-ben életre hívott Colibri Társaság célja, hogy összekösse és támogassa azokat, akik részt szeretnének vállalni egy újfajta társadalom felépítésében. Az ötlet egy régi indián mese alapján született: a nagy erdőtüzből minden állat elpusztult, de a gyors szárnyú kolibri megmenekült és a csőrében kezdte hordani a vizet a tűz oltására. Maga is jól tudta, hogy ettől nem fog kihunyni az erdőtüz, de legalább nyugodt volt a lelkiismerete: ő megtette, ami tőle telt. A mai Kolibrik szerte a világon *Pierre Rabhi* szemléiségében működnek, könyveket adnak ki és filmek készítését támogatják, összekötik a helyi bio-termelőket a helyi fogyasztókkal, továbbá helyi rendezvényeket és polgári fórumokat szerveznek a helyi társadalmi kapcsolatok erősítése érdekében.

Pierre Rabhi szerint elsősorban saját mentalitásunkon kell változtatni, ha azt akarjuk, hogy maga a társadalom is változzék: mindenekelőtt a civil kezdeményezések felkarolására és a biológiai sokféleség fenntartására van szükség. Az együttműködés és a társulás az a két fogalom, amelyek meghatározzák az életet és az emberiség útját. A harcot tovább kell folytatni annak érdekében, hogy egyetlen faj se haljon ki!

A tanácskozáson bemutatkozott két saját kezdeményezésű, kreatív, hazai innováció is. A Bioszentandrás projekt négy pillére a friss termék, a feldolgozott termék, a fűszernövények és a kézműves termékek. A tudás- és a termékfejlesztés, valamint a tudatos márkáépítés segítségével sikerült egy térségi márkát kiépíteniük. *Alsómcsohládon* a gazdaságfejlesztés meggyorsítása érdekében 2013 tavaszán 2,5 millió forint értékben helyi pénzt vezettek be: ez a RIGAC, amely nagyban hozzájárul a lakosok életminőségének javulásához: például lehetőség nyílik többek között arra is, hogy a Start munkaprogram keretében termelt zöldségeket és gyümölcsöket helyi pénzen vásárolják meg.

Várkonyi Gábor
Európai Minőségügyi Szervezet,
Magyar Nemzeti Bizottság (EOQ MNB)

Present and future of short supply chains, possibilities of local governments

Within the framework of the Environmental Protection Month that has been organized by the French Institute in Budapest for years, this year's international conference was held on November 13, 2014, one of the main messages of which was that almost anyone can be involved in short supply chains (SSC), because the age of separation is over: even big supermarket chains are interested in SSC now.

Hervé Ferrage, director of the French Institute in Budapest thanked the Ministry of Agriculture (FM) for the cooperation and emphasized: taking action has become extremely urgent because of climate change, since the survival of Earth and all of mankind is at stake. SSC in accordance with the Common Agricultural Policy of the EU is part of the solution system, since transportation needs are decreased by the consumption of local foods and the development of family farming, among other things.

Dr. Zsolt Feldman, deputy secretary of state responsible for agricultural management (FM) listed a few basic items that small producers absolutely need to perform their activities: land, market access, water and adequate funding. These basic needs are widely taken into consideration by Hungarian agricultural policy; it contributed to the fact that the number of individual farmers selling their products on the market increased by 49%, compared to 2010. Hungarian and French initiatives, mutually strengthening each other, promote the increase of the number of individual farmers who are successful and able to provide their own livelihoods, and thus, sustainable agriculture in the future.

Dr. Dávid Mezei, deputy state secretary of the Prime Minister's Office responsible for agricultural and rural development strategic issues, called attention to the fact that, because of price decreasing effect of the bargaining power of major food chains, the profit arising in production and trade does not precipitate at the producer. In addition to many other factors (reducing of CO₂ emission, providing employment opportunities, using less packaging materials etc.), this also makes it necessary for producers and selling locations to move closer together. 26 billion HUF is provided by the Rural Development Program for the development of local farmers' markets on a thematic basis, most of which will be paid as investment grants.

Gergely Papp, deputy director general of professional affairs (Hungarian Chamber of Agriculture) hoped to draw attention to the classical mistake of confusing infrastructure with its operation. It is true that roads are better in the West, but importing infrastructure is not enough in itself; for example, slaughterhouses must be built in addition! It is also important to evolve the legal background of farmers' shops.

Speakers recalled that - at the initiative of the World Rural Forum supported by 360 non-governmental organizations and producers' associations - 2014 was declared by the United Nations as the International Year of Family Farming. The goal is to promote political support for agriculture based on sustainable family farms, social associations, indigenous groups, cooperatives and fishing families. The initiative declares a war on poverty and hunger, and supports rural development based on environmental protection and biodiversity.

In the opinion of *Pascal Chevalier*, a professor at the University of Montpellier, practically everyone can be involved in short supply chains, because the age of separation is over: even big supermarket chains are interested in SSC now. Extensive SSC appears more and more as an alternative to intensive large-scale models. While it provides a way out and new possibilities to so-called „Sunday farmers”, i.e. small, self-supporting farms, it is also used by the intensive, large-scale sector, especially in labor-intensive areas.

Prof. István Fehér, a professor at Szent István University, pointed out that, as a result of urbanization, 85% of the world's population will live in cities within 25 years, and they must be supplied with foods. Production of local products and the identity of the regions have been supported in France since 1980, which was followed a few years later by protection of origin, multifunctionality and agritourism; as opposed to this, the sector underwent a deep crisis in Hungary at the time of the regime change. However, by 2010, the first seeds of „dual agriculture” appeared in Hungary as

well, meaning that there exists a capitalist sector producing for the world market, and traditional subsistence agriculture. Hungarian agriculture is characterized today by change and adaptation to it, in which the French Institute in Budapest can play a catalytic role. Operation of the joint French-Hungarian Agricultural Academy has begun, and work is underway to create a joint European Rural Development Project. In our opinion, initiatives embraced by civil society can contribute greatly to small producers becoming competitive in hyper- and supermarkets with producers of mass products.

The conference's guest of honour and the president of the roundtable was *Pierre Rabhi*, an agronomist, philosopher and writer of Algerian descent, living in France. He was prompted by the success of his original methods to spread his insights gained in the field of agroecology and his love of land in different African countries. For more than thirty years, he has devoted his life to returning the ability for self-sustainability, to promoting harmonious transformation of the relationship between man and nature, and to spreading a new approach to life which is called by him concisely „sensible moderation”. In the preface to the 1996 edition of his book „As in the Heart, So in the Earth”, this is what *Yehudi Menuhin* wrote about him: „This is a man of simple sanctity of life, thinking clearly and brightly, whose language of poetic beauty professes a burning passion, and who made barren lands fertile by his own sweat.”

The goal of the Hummingbird (Colibri) Movement, launched in 2007, is to connect and support those who would like to participate in building a new kind of society. The idea was based on an old Indian tale: all animals perished in a forest fire, but the hummingbird of nimble wings escaped, and started to carry water in his beak to extinguish the fire. He knew well that the fire would not die because of this, but at least his conscience was quiet: he did all he could. Today, Hummingbirds all over the world operate in the spirit of *Pierre Rabhi*, they publish books and support the making of movies, connect local organic producers with local consumers, and organize local events and civic panels in order to strengthen local social relations.

According to *Pierre Rabhi*, if we want society itself to change, primarily we have to change our own mentality: what is needed most is embracing of civil initiatives and sustaining biodiversity. Cooperation and partnership are two concepts that determine life and the path of humankind. The fight must continue, so that no species becomes extinct!

There were two self-initiated, creative domestic innovations presented at the conference as well. The four pillars of the Bioszentandrás project are fresh produce, processed product, herbs and artisan products. A regional brand was developed with the help of knowledge and product development, and by conscious brand building. In *Alsómocsolád*, in order to accelerate economic development, a local currency in the value of 2.5 million HUF was introduced in the spring of 2013. This is the RIGAC, which contributes greatly to the improvement of the quality of life of residents: for example, fruits and vegetables produced within the framework of the Start Work Programme can be purchased using the local currency, among other things.

Gábor Várkonyi
European Organisation for Quality,
Hungarian National Committee (EOQ HNC)

Sampling: a new method for producers

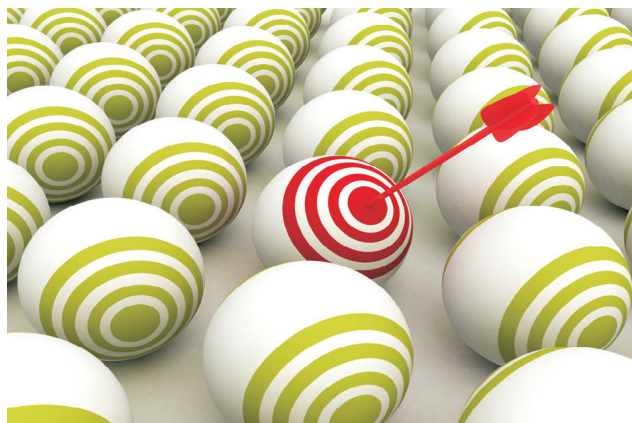
A riveting presentation titled Theoretical foundations and practical realization of the control of the pesticide residue and contaminant content of foods was given by scientific advisor Prof. Dr. Árpád Ambrus at the professional seminar organized by WESSLING Hungary Kft. in November. The event was attended by prominent personalities of research institutes and the food industry. The research outlined by the professor is not only important from a scientific point of view, but this method can also be used in practice, and it can even mean considerable savings to distributors and buyers. With its help, one can determine how likely it is that the product can be sold with the qualification „adequate”!

Characteristics of sampling

After reviewing EU national domestic law, regulations and limit val-

Mintavétel: új módszer a termelőknek

Prof. Dr. Ambrus Árpád tudományos tanácsadó Az élelmiszer-növényvédőszer-maradék és szennyezőanyag tartalma ellenőrzésének elvi alapjai és gyakorlati megvalósítása címmel tartott lebilincselő előadást a WESSLING Hungary Kft. által szervezett szakmai szemináriumon novemberben. Az eseményen megjelentek a kutatóintézetek és az élelmiszeripar prominens szereplői. A professzor úr által vázolt kutatás nem csak tudományos szempontból fontos, ez a módszer a gyakorlatban is használható, sőt jelentős megtakarítást jelenthet a forgalmazóknak, felvásárlóknak. Segítségével ugyanis kiderül, milyen valószínűséggel tudják *megfelelő* minősítéssel eladni a terméküket!

A mintavétel sajátosságai

Ambrus Árpád az uniós és a hazai a jogszabályok, előírások, határértékek ismertetése után tisztázta az olyan fontos fogalmakat, mint a tétel, az elemi, átlagolt, redukált, végső vagy a laboratóriumi minta. Beszélt a nagyméretű gyümölcsök (pl. görögdiinnye stb.) mintavételéről arról, hogy az USA-ban engedélyezik a gyümölcsfeldarabolását. Az EU területén ezt a gyakorlatot nem engedélyezik, mert a vágási felületeken megindulhat a gyümölcsben található növényvédő szer-maradékok bomlása.

Szó esett az egyik legveszélyesebb szennyezőanyag-csoport, az aflatoxinok egyenetlen eloszlásáról (bizonyos csomókban akár tízezerszeres koncentrációban is előfordulhatnak), ennek kapcsán Ambrus Árpád leszögezte: a szer-maradékok, szennyező anyagok eloszlásának meghatározása egy tételen belül rendkívül fáradtságos munka. A termelő feladata, hogy felhívja a mintavevő figyelmét arra, hogy a vizsgálandó tételéből származó mintákat ne keverje össze. Ha egy laboratóriumi mintában szokatlanul sokféle növényvédő szer-maradékát találják meg, akkor nagy a valószínűsége annak, hogy a mintavételtől a laboratóriumig tartó folyamatban a helyszínen vett, különböző tételéből származó minták összekeveredtek.

Fontos, hogy az érintett szereplők jól ismerjék a mérési bizonytalanság fogalmát. Átlagos körülmények között a mintavétel átlagosan 75-80 százalékban járul hozzá a vizsgálat végeredményének bizonytalanságához. Ezért lényeges, hogy az egyes tételek mintázásánál a tétel nagyságához igazítottan kell a mintavételt tervezni. Ambrus Árpád elmondta, hogy az Európai Unió szakértői az elmúlt időszakban elsősorban a hatósági ellenőrzés kérdéseivel foglalkoztak, éppen ezért egyre fontosabb azzal is törődni, hogy miként tudjuk segíteni a termelőket abban, hogy szabályos mintavételt követő laboratóriumi ellenőrzésen alapulva csak a megfelelő termékeket hozzák forgalomba. Szabályos mintavétel nélkül nem lehet reprezentatív mintát venni, aminek következtében a vizsgálat eredménye sem lesz használható.

Az Európai Unió gyakorlata

Az Európai Unióban érvényes jogszabályok szerint az egyes tételek növényvédő szer-maradék tartalmának meghatározását úgy kell végezni, hogy az alapsokaság különböző pontjairól vett részmintákat megfelelő egyenlősítés (homogenizálás) után egyenként elemezni kell. A tétel akkor lesz megfelelő, ha ezen elemzési eredmények átlaga nem haladja meg az adott termékre/terményre vonatkozó maximálisan megengedhető maradékmennyiséget. Mivel a rendelkezésre álló permetezési technológia segítségével a táblákra kijuttatott permetszer mennyisége rendkívül ingadozó – még a leggondosabb beállítások mellett is –, biztosak lehetünk abban, hogy a kultúrára jutott növényvédő szer-hatóanyag meny-

nyisége széles tartományban mozog. Ez azt jelenti, hogy a fentebb említett alminták vizsgálati eredményei egymástól számottevően különböznek.

Egy új módszer, amely segítséget ad termelőnek és forgalmazónak egyaránt

A mezőgazdasági termékek vizsgálati eredményeinek értelmezéséhez az Ambrus Árpád és munkatársai által kidolgozott módszer hasznos segítséget tud adni a termelőnek és a forgalmazóknak. Ennek lényege, hogy a mintavételi körülmények ismeretében megadja a valószínűségét annak, hogy az alapsokaságból (tételből) egy ugyanilyen módon vett másik minta vizsgálati eredményei mennyiben különbözhetnek az eredeti eredményétől, feltételezve természetesen, hogy mindkét vizsgálatot a legnagyobb körültekintéssel hajtották végre.

Hogyan lehetséges ez?

Mezőgazdasági terményekből, zöldségekből, gyümölcsökből több száz mintából, valódi méréssel meghatározták azok növényvédő szer-tartalmát. E vizsgálati eredmények statisztikai jellemzőit egy erre a célra kifejlesztett számítógépes programmal feldolgozva a kutatók több százézes mérési eredményhalmazt szimuláltak. A fentebb említett becslések ennek alapján végezhetőek el.

Lássunk egy gyakorlati példát!

Az egyszerűség kedvéért egy adott terményre legyen 1 mg/kg az EU-ban megengedett maximális peszticid maradékérték, amelyből a laboratórium 0,8 mg/kg mennyiséget mér. Az Ambrus Árpád és munkatársa által kidolgozott statisztikai módszer segítségével meg lehet határozni, mi a valószínűsége annak, hogy egy másik laboratórium másik mérése akár a felét vagy a dupláját fogja kimutatni ennek az értéknek! Ebből az következik, hogy amennyiben a megengedett érték 20-40 százalékánál nagyobb maradék nagy-mennyiséget talál a laboratórium, akkor a tétel ismételt vizsgálatánál más laboratórium kifogásolható mennyiségű maradékértéket is találhat anélkül, hogy számára felróható hibát követne el!

Az ezzel a módszerrel végzett számítás alapján tehát megbecsülhető, hogy egy adott tétel többször, szabályosan vett mintáinak vizsgálata során milyen valószínűséggel fog megfelelni a tételre vonatkozó maximálisan megengedhető növényvédőszer-maradék-határértéknek.

Konklúzió egy mondatban

A módszer gyakorlatban arra használható, a forgalmazó és a felvásárló tudja azt, hogy milyen valószínűséggel tudja *megfelelő* minősítéssel eladni a termékét!

A megjelenteket az esemény szervezője, a WESSLING Hungary Kft. értékesítési és üzletfejlesztési igazgatója, Dr. Szigeti Tamás János üdvözölte és elmondta, hogy Prof. Dr. Ambrus Árpád, a növényvédelemben illetékes hatóság tudományos tanácsadója, egyetemi tanár, a NÉBIH egykori főigazgató-helyettese, ugyanebben a témában az egész élelmiszeripar, de különösen az élelmiszer-ellenőrzés számára rendkívüli jelentőséggel bíró dolgozatát az Élelmiszervizsgálati Közlemények című tudományos szaklap 2014. évi második számában tette közzé. A cikk társszerzői között a WESSLING Hungary Kft. munkatársa, Kötelesné Suszter Gabriella is szerepel, és különemlékre méltó az is, hogy a San Francisco-i IUPAC-konferencián, a világ legnagyobb, peszticidekről tartott tudományos tanácskozásán 1700 poszter közül a kutatásukról készült poszterük a maga kategóriájában első díjat nyert).

Szigeti Tamás János – Szunyogh Gábor
Wessling HUNGARY Kft.

Mi lesz az új címkén? – Változik az élelmiszer-jelölés

Fogyasztók és forgalmazók számára is igazi mérföldkővet jelent december 13-a, ekkor lép ugyanis életbe az 1169/2011/EU-es számú, az élelmiszerjelölésre vonatkozó EU-rendelet, amely egységesen meghatározza a címkézésre vonatkozó követelményeket az összes tagállamban. Az egyszerűsítés mellett az új szabályozás számos kérdést is felvet.

ues, such important concepts were clarified by Árpád Ambrus as the lot, or the elementary, average, reduced, final and laboratory samples. With respect to the sampling of large fruits (e.g. watermelon etc.), he spoke about the fact that cutting up the fruit is permitted in the USA. This practice is not allowed within the EU, because degradation of pesticide residues found in the fruit can start at cut surfaces.

Árpád Ambrus spoke about the uneven distribution of the most dangerous pollutant group, the aflatoxins (at certain centers their concentration could be as high as ten-thousand-fold), and in connection with this he stated that determination of the distribution of pesticide residues or contaminants within a certain lot is very arduous work. It is the task of the producer to draw the attention of the sampling person to the fact that samples of the lots to be analyzed should not be mixed. If an unusually large number of pesticide residues are found in a laboratory sample, then it is highly probable that during the process that extends from sampling to the laboratory, the samples taken from different lots on-site, were mixed.

It is important for all the parties involved to understand the concept of measurement uncertainty well. Under typical circumstances, the contribution of sampling to the uncertainty of the final result of the analysis is in the range of 75 to 80 percent on average. It is, therefore, essential to plan the sampling according to the lot size, when sampling certain lots. Árpád Ambrus said that experts of the European Union dealt mainly with the issues of authority inspection recently, so it is increasingly important to concentrate on how producers can be assisted in marketing suitable products, based on laboratory analyses following standard sampling. Without standard sampling, it is impossible to take samples that are representative, and then the results of the analyses will be unusable.

Practice of the European Union

According to current regulation of the European Union, determination of the pesticide residue content of individual lots has to be performed in such a way that subsamples taken from different locations of the basic population have to be analyzed one by one after suitable equalization (homogenization). The lot will be adequate, if the average value of these analytical results does not exceed the maximum allowable pesticide residue for the given product/produce. Since the amount of spraying agent applied to the plots using the available spraying technology fluctuates extremely – even under the most careful settings – , we can be sure that the amount of pesticide active ingredient applied to the crop varies widely. This means that analytical results of the above-mentioned subsamples will be significantly different.

A new method, helping both producers and distributors

The method developed by Árpád Ambrus and his colleagues provides useful help to producers and distributors when interpreting the analytical results of agricultural products. Its essence is that, knowing the sampling conditions, it provides the possibility of how different the analytical results of a different sample taken the same way from the basic population (lot) would be from the original result, assuming of course that both analyses were performed taking utmost care.

How is this possible?

The pesticide residue contents of several hundreds of samples of agricultural crops, fruits and vegetables were actually determined. By processing the statistical characteristics of these analytical results using a computer program specifically developed for this purpose, a result set of hundreds of thousands was simulated by the researchers. Estimations mentioned above can be performed based on this.

Let's see a practical example!

For the sake of simplicity, let the maximum pesticide residue value allowed in the EU be 1 mg/kg, and the value measured by the laboratory 0.8 mg/kg. With the help of the statistical method developed by Árpád Ambrus and his coworkers, one can determine what the possibility is that the measurement of another laboratory will result in twice or half of this value! It follows that if pesticide residues in amounts of more than 20 to 40 percent of the allowable value are found by the laboratory, then objectionable amounts of residues can be found by another laboratory during repeat analysis of the lot, even without committing errors within their control!

So, based on the calculation performed using this method, it can be estimated what the possibility is that, during the analysis of samples taken from a given lot repeatedly and correctly, the lot will satisfy maximum allowable pesticide residue values.

Conclusion in a sentence

In practice, the method can be used by the distributor and the buyer to determine what the possibility is that the product can be sold with the qualification *adequate!*

Attendants were greeted by Dr. Tamás János Szigeti, director of sales and business development of WESSLING Hungary Kft., the organizer of the event, and he said that a paper of extreme significance for the complete food industry, and especially for food control was published by Prof. Dr. Árpád Ambrus, scientific advisor to the authority competent in plant protection, college professor and former deputy director general of NÉBIH in the second issue of 2014 of the scientific magazine Journal of Food Investigations. One of the co-authors of the article is Gabriella Kötelesné Suszter of WESSLING Hungary Kft., and it's worth mentioning that their poster presenting their research was awarded first prize in its category at the San Francisco IUPAC conference, the largest scientific conference on pesticides, from among 1,700 posters.

Tamás János Szigeti – Gábor Szunyogh
Wessling HUNGARY Kft.

What will be on the new label? – Changes in food labeling

December 13 means a true milestone to both consumers and distributors, because it is the date when Regulation (EU) No 1169/2011 regarding the labeling of foods takes effect, specifying uniform labeling requirements for all member states. In addition to simplification, the new regulation also raises several questions.

Food labels are about to change, new and important information will be added, the main goal of which is to provide consumers with a wider range of information about the product they are about to buy. The new EU regulation is welcomed by consumer protection organizations, as well as the profession, although opinions are divided regarding its implementation.

It is useless without proper information

Réka Szőlőssy, federal secretary of the Federation of Hungarian Food Industries (ÉFOSZ) said at the October 30 event of the Food Academy that, in her opinion, the biggest difficulty is that consumers have not been prepared at all as to what they will find on the labels. Despite heavy burdens imposed by the European Commission on the industry by changing the labels, it is going to be useless if the population does not know what will be or what to look for on the labels.

This is so, even though, according to a Nielsen research, paying more attention by people to a healthy diet is very much needed. According to the results, more than half of the population consider themselves overweight, 48 percent of these people think that they should start losing weight, and 78 percent of them plan to achieve this by going on a diet. These numbers provide a good opportunity to manufacturers and distributors to present their products adapted to changed consumer habits. The research also shows that Hungarian consumers actually trust the content of the labels.

Let's see the new regulation!

The new legislation seeks to standardize, on a European level, food labeling regulations that existed only as guidelines before, and all member states were required to implement them in their national legislation.

One of the cornerstones of the regulation that took effect on December 13, 2014, is that a minimum font size is specified in it. So if the label of a certain product bore mandatory wording in 8 to

Az élelmiszerek címkéje hamarosan megváltozik, új és fontos információkkal egészül majd ki, amelyek legfőbb célja, hogy a fogyasztónak az eddigénél szélesebb körű tájékoztatást nyújtsanak arról a termékről, amelyet éppen megvásárolni készül. Az uniós szabályozást a fogyasztóvédelmi szervezetek és a szakma is üdvözlö, igaz, annak megvalósításában már megoszlanak a vélemények.

A megfelelő tájékoztatás nélkül nincs értelme

Szólóssy Réka, az Élelmiszerfeldolgozók Országos Szövetsége (ÉFOSZ) szövetségi titkára az Élelmiszer Akadémia október 30-i rendezvényén elmondta, szerinte a legnagyobb nehézséget az okozza, hogy a fogyasztókat egyáltalán nem készítették fel arra, mit is találnak majd a címkéken. Hiába rótt ugyanis nagy terheket az Európai Bizottság az iparra a jelölések megváltoztatásával, mindennek nem sok értelme van, ha a lakosság nem tudja, mit is talál illetve mit is keresen majd a címkéken.

Pedig a Nielsen kutatása szerint bizony igen nagy szükség lenne arra, hogy az emberek minél nagyobb figyelmet fordítsanak az egészséges táplálkozásra. Az eredmények szerint ugyanis a társadalom több mint fele túlsúlyosnak tartja magát, az ő 48 százalékuk gondolja úgy, hogy el kell indulnia a lefogás útján, 78 százalékuk pedig mindezt diétával képzeli el. Ez a körülmény a gyártóknak, forgalmazóknak jó lehetőséget kínál arra, hogy a megváltozott fogyasztói szokásokhoz igazítva jelenítsék meg a termékeiket. A kutatásból ráadásul ezen túlmenően az is kiderül, hogy a magyar fogyasztók igenis bíznak a címkék tartalmában.

Lássuk az új szabályozást!

Az új szabályozás az európai szinten igyekszik egységesíteni az élelmiszerek jelölésére vonatkozó előírásokat, amelyek eddig csak irányelvként léteztek, minden tagállamnak át kellett ültetnie azokat a saját nemzeti jogrendjébe.

A 2014 december 13-án életbe lépett rendelet egyik sarokköve az, hogy meghatároz egy minimális betűméretet. Lehetséges tehát, hogy ha eddig egy termékem 8-10 nyelven is feltüntették a kötelező szövegezést, ez most a nagyobb betűmérettel már nem fog elférni a rendelkezésre álló felületeken. A címkék átszerkesztése tehát az eddigiekénél több terhet jelenthet a gyártóknak, forgalmazóknak, és a marketingre szánt felületet is szűkítheti – mondta el Fenyvesiné Bakos Mária, a WESSLING Hungary Kft. élelmiszer-biztonsági üzletágának szakértői csoportvezetője.

A tápértékjelölés egy „normál” termék esetében eddig sem volt kötelező, és még egy darabig továbbra sem lesz az. A tápérték-adatok formája eddig is bizonyos mértékig kötött volt, de a jelenlegi szabályozás ezt sokkal szigorúbban kezeli. Nem lehet a kötelező elemek közé tetszés szerint adatokat beszúrni, ezeket csak a táblázat végére szabad betenni. Ez nagyban segítheti a fogyasztót a tájékozódásban – tette hozzá a szakértő, aki szerint a legnagyobb káosz a tápérték-adatok elemeinek kiemelésével volt. Ezt a területet semmilyen jogszabály nem szabályozta. Csak szakmai ajánlások álltak rendelkezésre, és ez alkalmat adott a gyártóknak arra, hogy a termékük előnyösebb tulajdonságait kiemeljék, az előnytelenebbeket pedig elrejtse. Így aztán a fogyasztók nehezen tájékozódhattak a különféle ajánlások között. Az új rendelet ennek vet véget: egységesíti a kiemelhető tulajdonságokat, és még azt is szabályozza, hogy az összehasonlíthatóság érdekében 100 g-ra vagy 100 ml-re is fel kell tüntetni az adatokat.

Az ilyen figyelemfelkeltő eszközökkel élő gyártók termékei jobban összehasonlíthatók lesznek a vásárlók számára. Azoknak a gyártóknak a termékei esetében, akik nem élnek ezzel a marketinglehetőséggel, marad a táblázat böngészése. A tápérték-adatok feltüntetése egyelőre szabadon választható, de 2016 decemberétől már ez is kötelező lesz, kevés kivétellel minden termék esetében.

Allergének

Az allergéneket eddig is jelölni kellett az összetevők között, mostantól ezt olyan betűtípussal vagy más jelölési eszközzel kell megtenni, amely kiemelkedik a szövegkörnyezetéből. Külön felsorolás nem szükséges, és a keresztszenyeződésekről sem kötelező információt adni, bár adott esetben egy táplálékintoleranciában szenvedő fogyasztónak ez is nagyon fontos lehet. A külön blokkban megismételt allergén információ ugyanis a vásárlót jobban segíti a termék kiválasztásában, vagy elvetésében, hiszen ott egy csoportban láthatja az összes információt összegyűjtve, így nem kell a teljes összetevőlistát végigböngésznie. Ennek rendezése tehát még további európai szintű intézkedéseket kíván.

A feltüntetett adatok valóságtartalmáért eddig is a gyártó felelt, így a jelenlegi önellenőrzési kötelezettségen kívül további terhet ez nem jelent az érintett vállalkozások számára.

Allergénjelölés a nem előre csomagolt élelmiszereken

Ha az élelmiszeripari vállalkozások (beleértve az élelmiszerboltokat és az éttermeket is) által forgalmazott, nem csomagolt és címkével nem rendelkező termék összetevői között a rendeletben felsorolt 14 allergén közül bármelyik is szerepel, akkor arról 2014. december 13-tól a vásárlókat kötelesek tájékoztatni.

Mindennek hátterét az Európai Unió Élelmiszer-Információs Szabályozása (FIC) hamarosan életbe lépő rendelete adja. Ennek tekintetében, hogy a tájékoztatást milyen módon kötelesek megadni a fent említett kereskedelmi egységek, még meglehetősen rugalmas a rendelet. Az EU FIC által belistázott szóban forgó 14 allergén egyébként a következő: a glutént tartalmazó gabonafélék (cerealium), a rákfélék, a puhatestűek, a tojás, a földimogyoró, a dió, a szója, a tej, a mustár, a szezámmag, a zeller, a csillagfürt, illetve a 10 mg/liter, illetve az azt meghaladó koncentrációjú kén-dioxid.

A szabályozás kiterjesztése a nem előre csomagolt élelmiszerekre azért időszerű, mert a vendéglátások azelőtt gyakran semmilyen információval nem tudtak szolgálni a táplálékallergiával kapcsolatos kérdésekre. Az információadás praktikus szóbeli tájékoztatást és a szükséges információk étlapon történő feltüntetését jelentheti. Ez egyébként akár a vendéglátások hasznára is válhat, hiszen üzleti lehetőséget is találhatnak a speciális igényű vendégek kiszolgálásában.

Az élelmiszerboltokban is lesz feladata az üzemeltetőnek. A csomagolatlan áruk (kenyerek, péksütemények, helyben sült finomságok stb.) mellé ki kell tennie egy tájékoztató táblát, amelyen felsorolják a termékekben jelenlévő allergéneket. A nagyobb áruházakban érdemes lehet igénybe venni a digitális technikát, és kombinálni például az árleolvások szolgáltatását az allergénekre vonatkozó információk átadásával.

A fenti kérdés szabályozására hazai jogszabály is fog születni, de ennek megjelenésére még várunk.

Mi a büntetés?

Kiseb hibáknál figyelmeztetés jár, a bírság alapösszege a hibák jellegétől függően 15-30 és 50 ezer forint lehet, amelyre súlyosbítor szorzók rakódnak. A nagyon súlyos jelölési hibákat tartalmazó termékeket ki kell vonni a forgalomból – derül ki a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) tájékoztatásából. Sok esetben a jogszabály nem fogalmaz egyértelműen, egy külön hatósági értelmezés alapján azonban világos lenne, mit kell érteni az egyes paragrafusok jogi szövegezése alatt. Ez azért fontos, mert számos gyártó már időben felkészült az új jelölésre, már legyártották a címkéket.

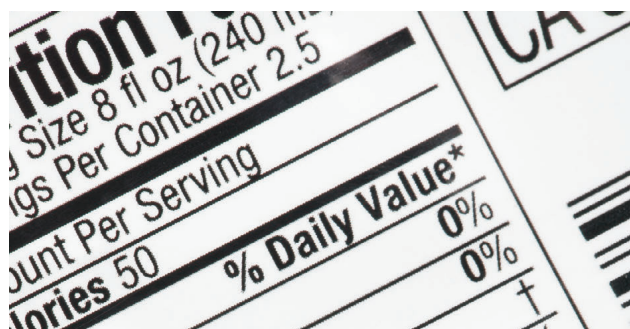
Miért van még szükség a helyi jelölések állandó ellenőrzésére?

Az egységes Európai Unió szabályozás mellett léteznek helyi sajátosságok, jogértelmezések, szokások. A szabályozáshoz készült útmutató vagy éppen a származási hely feltüntetése tekintetében a tapasztalatok alapján az EU-tagállamok között sokszor nincs összhang.

A WESSLING Hungary Kft. felkészült szakértői lefordítják a megfelelő címketartalmat a kívánt nyelvre, ellenőrzik, hogy az megfelel-e az adott ország érvényes élelmiszer-jelölési előírásainak. Könnyen érthető korrekciókat és jól használható tanácsokat adnak arra vonatkozóan, hogyan kell javítani a címkén, amelyet igény esetén a gyártmánylap vagy egyéb dokumentáció alapján is elkészíthet.

Mindannyiunk közös érdeke az lenne, ha minél erőteljesebb kommunikációval sikerülne felhívni a vásárlók figyelmét az új címkéken található hasznos információkra!

Fenyvesiné Bakos Mária – Szunyogh Gábor
Wessling HUNGARY Kft.

10 languages before, it is now possible that the available surface will not be big enough to accommodate it, using the larger font size. Redesigning the labels will mean extra burden to manufacturers and distributors, and the area intended for marketing can diminish as well – said Mária Fenyvesiné Bakos, head of the expert group of the Food Safety Business Unit of WESSLING Hungary Kft.

In the case of „normal” products, indication of nutritional information was not mandatory before, and will still not be for a while. The format of nutritional data was fixed to a certain extent, but the current regulation treats this much more seriously. You cannot include data at will among mandatory elements, they can only be added to the end of the table. This may greatly assist consumer orientation – added the expert who says that the biggest chaos was in highlighting elements of nutritional data. This area was not regulated by any law. Only professional recommendations were available and provided an opportunity to manufacturers to highlight the more attractive properties of their products, while hiding less attractive ones. Thus, it was hard for consumers to orient themselves among various recommendations. The new regulation puts an end to this: unifies properties that can be highlighted, and even specifies that, for comparison's sake, data also have to be listed per 100 g or 100 ml.

Products of manufacturers who use these tools that demand attention will be more comparable for customers. In case of products of manufacturers who do not make use of this marketing opportunity, only browsing of the table will remain. Listing of nutritional information is optional for now, but it will be mandatory for all products from December 2016, with only a few exceptions.

Allergens

Allergens already had to be indicated among the components, but from now on this has to be done using a font type or some other marking tool that stand out from its text environment. Separate listing is not necessary, and it is not mandatory either to provide information about cross contamination, although in certain cases this could be very important to consumers suffering from food intolerance. Allergen information repeated in a separate block helps consumers more to choose or reject a product, since they can see all the information collected in one group, so it is not necessary to browse through the complete list of ingredients. Putting all this in order still requires further action on the European level.

The manufacturer has already been responsible for the truthfulness of the data indicated, so this will mean no added burden to the companies affected, in addition to current self-monitoring obligations.

Allergen labeling of not prepackaged foods

Starting from December 13, 2014, food businesses (including grocery stores and restaurants) are required to inform their customers if a non-packaged and not labeled food contains one of the 14 allergens specified. The background for this is provided by the regulation of the European Union Food Information Council (EU FIC) soon to take effect. In terms of how the information should be provided by the above-mentioned commercial units, the regulation is still quite flexible. The 14 allergens listed by the

EU FIC are the following: cereals containing gluten, shellfish, molluscs, eggs, peanuts, tree nuts, soya, milk, mustard, sesame seeds, celery, lupin and sulfur dioxide in or exceeding the concentration of 10 mg/liter.

Extension of the regulation to non-prepackaged foods is quite relevant, because it was often the case before that restaurateurs could often provide no information to question regarding food allergies. Information transfer can practically mean verbal notification or indicating the necessary information on the menu. This can even be useful to restaurateurs, because catering to guests with special needs might provide them with a business opportunity.

Operators of grocery stores will also have to face a few tasks. An information board will have to be placed next to non-packaged products (breads, pastries, locally baked goods etc.), listing the allergens present in the products. In larger stores it might be worth using digital technology and, for example, to combine price checking service with the transfer of information regarding allergens.

There will also be domestic legislation to regulate the above question, but we still have to wait for its passing.

What is the penalty?

For minor mistakes, a warning is given, the basic amount of the fine could be between 15 and 50 thousand HUF, depending on the type of non-conformity. The penalty can be increased by multiplying factors. Products with very serious labeling mistakes have to be withdrawn from the market – according to information provided by the National Food Chain safety Office (NÉBIH). In many cases, the regulation is not unambiguous, however, based on a separate authority interpretation, it would be clear how the legal wording of certain paragraphs should be understood. This is important, because many manufacturers have been preparing for the new legislation and labels have already been printed. Many of them plan for 2, 3 or 4 years and do not want to change their printing clichés each year, because it costs a lot of money.

Why is constant inspection of local labels still necessary?

In addition to the uniform European Union regulation, there exist local characteristics, interpretations of the law, customs. Based on previous experience, often there is no agreement among EU member states in terms of the manual prepared for the regulation or the indication of the place of origin, among other things.

The appropriate label content is translated by well-prepared experts of WESSLING Hungary Kft. to the language requested, and they check whether it meets the food labeling regulations of the given country. Easily understandable corrections are provided, and also useful advice about how to correct the label, which is prepared upon request, based on the product sheet or other documentation.

It would be in the interest of all of us to draw the attention of customers to useful information found on new labels, using as powerful communication as possible!

*Mária Fenyvesiné Bakos – Gábor Szunyogh
Wessling HUNGARY Kft.*

WESSLING Nemzetközi Kutató és Oktató
Központ Közhasznú Nonprofit Kft. (WIREC)

BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁNUNK
MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK!

WE WISH A HAPPY NEW YEAR
TO ALL KIND READERS!